

LETNA KONFERENCA ZDRUŽENJA AMERIŠKIH KNJIŽNIC 2017

Letna konferenca Zdrženja ameriških knjižnic (American Library Association, ALA) je potekala od 22. do 27. junija 2017 v Chicagu, v konferenčnem centru McCormick ob obali Michiganskega jezera. Šestdnevno dogajanje je bilo nabito s strokovnimi predavanji, okroglimi mizami, panelnimi razpravami in predstavami najrazličnejših produktov in storitev za področje knjižničarstva, vse to ob tradicionalno odlični ameriški organizaciji. Predstavljamo nekaj zanimivih predavanj s konference.

KATALOGIZACIJA IN METAPODATKI ZA SPLET: SREČATI UPORABNIKE TAM, KJER SO (PREDKONFERENCA)

Predkonference se je udeležilo 63 slušateljev iz znanstvenih, splošnih in specialnih knjižnic ter nekaj iz drugih organizacij, ki so drugače povezane s knjižničarstvom. Predavalo je sedem predavateljev.

Ted Fons je govoril o velikem pomenu vidnosti knjižnic in njihovih zbirk na svetovnem spletu.

Projekti in splošno delo v knjižnicah so pogosto preveč osredotočeni na postopke in podrobnosti, premalo pa na cilje, ki jih želimo doseči. Predvsem se je treba osredotočiti na uporabnike in njihove potrebe. Ti želijo do naših vsebin dostopati od kjer koli, zato moramo upoštevati pravila spleta. Spletno ogrodje sestoji iz rangiranih rezultatov, sponzoriranih povezav in kartic znanja (angl. *knowledge cards*).

Priporoča, da knjižnice svoje vsebine vključijo v kartice znanja, saj so te bolj učinkovite od besedila. Knjižnice in knjižničarje poziva, naj si ne dovolijo, da bi pri kreiranju podatkov postali odvisni od drugih.

Kenning Arlitsch, dekan knjižnice Državne univerze v Montani (Montana State University), je govoril o tem, kako izboljšati vidnost knjižnic v spletnih iskalnikih ter kako zbirkam in organizacijam koristita optimizacija spletnih strani in identifikacija v semantičnem spletu.

Z ustrezno in dovolj izčrpno spletno identifikacijo poskrbimo, da knjižnico (ali ustanovo) spletni iskalniki

prepoznajo. Če želimo doseči, da iskalniki najdejo spletne strani in repozitorije ter da jih spletni pajki (angl. *crawlers*) učinkoviteje dosežejo in razumejo njihove metapodatke, je treba optimizirati spletne strani za iskalnike.

Z optimizacijo spletnih strani se ukvarja mnogo organizacij, saj sta cilja vseh izboljšati uvrstitev spletnih strani med rezultati iskanja in povečati kakovost vsebin. Izzive repozitorijev, pomanjkljivosti optimizacije spletnih strani ter tehnične in organizacijske pomanjkljivosti v zvezi s tem je predstavil na osnovi projekta, ki so ga izvedle knjižnične ekipe Univerze v Utahu (University of Utah).

Podjetje Zepheira je v okviru projekta, v katerem je sodelovalo 14 knjižnic, konvertiralo lokalne zapise MARC v format BIBFRAME (Bibliographic Framework). Svoje izkušnje o sodelovanju pri tem projektu so predstavile Sharon Day, Susan Allen in Erica Finley.

Sharon Day, direktorica splošne knjižnice v Edmontonu, je predstavila njihovo izkušnjo.

Načrtovani cilji projekta konverzije zapisov v format BIBFRAME so bili v njihovi knjižnici naslednji:

- izboljšati najdljivost zapisov v spletnih iskalnikih,
- povečati število preusmeritev na njihov OPAC,
- nove uporabnike spodbuditi k uporabi njihovega OPAC-a.

Po končani konverziji so se lotili analize naslednjih podatkov:

- kako pogosto se osvežijo podatki na njihovi spletni strani,
- kakšno je število novokreiranih virov BIBFRAME,
- kakšno je število kreiranih URL-jev,
- kdaj so bili naloženi zemljevidi spletne strani, ki spletnim pajkom omogočajo lažje in hitrejše indeksiranje spletne strani.

Na žalost so ugotovili, da se je najdljivost njihovih virov na spletu celo zmanjšala, preusmeritev na njihov OPAC pa je bilo manj. Omenila je še druge težave in izzive, s katerimi

se trenutno ukvarjajo; to so izguba nadzora nad podatki, prepočasno osveževanje podatkov in zbiranje neustreznih zapisov.

Naslednja, ki je predstavila izkušnje z Zepheiro, je bila Susan Allen, direktorica tehničnih servisov knjižnice v Worthingtonu.

Iz 102.000 MARC-zapisov, ki jih pred konverzijo niso popravljali, so dobili 505.000 virov BIBFRAME.

Na pozitivne rezultate glede najdljivosti na Googlu je bilo treba počakati vsaj dva meseca.

Rezultati konverzije za zdaj niso takšni, kot so jih pričakovali oziroma želeli:

- iskalna zahteva za uspešno iskanje potrebuje tudi geo-lokacijo,
- po uspešnem iskanju uporabniki niso neposredno napoteni v knjižnico, ampak na spletno stran portala Library.Link Network.

Kljub ne popolnoma zadovoljivim rezultatom so se v worthingtonski knjižnici odločili, da bodo vseeno spremljali BIBFRAME in razvoj povezanih podatkov ter tudi v prihodnje eksperimentirali na tem področju.

Izkušnjo Knjižnice okrožja Multnomah (Multnomah County Library) je predstavila Erica Finley.

Tudi pri njih so po konverziji opazili močan upad obiskov njihove spletne strani (z več kot 6.000 obiskov na dan je število obiskov padlo celo na 10 na dan). Razlog je morda v tem, da se spletni pajki na njihovo spletno stran niso več vračali, ker se podatki v zapisih niso več spreminjali (vračajo se samo za novonastale zapise).

Zadnjo predstavitev z naslovom "Orodja za izboljšanje vidnosti na spletu" sta imela Jim Hahn in Qiang Jin iz knjižnice Univerze v Illinoisu (University of Illinois).

Za razliko od predhodnih govornic, ki so konverzijo zapisov prepustile Zepheiri, so se pri njih odločili, da bodo svoje zapise konvertirali v format BIBFRAME z uporabo spletnega orodja, ki ga ponuja Kongresna knjižnica.

Da bi izboljšali vidnost podatkov na spletu, so po modelu BIBFRAME 1.0 pretvorili skoraj 300.000 zapisov za e-knjige iz formata MARC XML v BIBFRAME XML, ki je obogaten z odprtimi povezanimi podatki (VIAF, Schema.org).

Po konverziji je Googlov iskalnik indeksiral 245.000 spletnih strani.

Ugotovili so, da so za unikatno gradivo, ki ga imajo v knjižnici, zadetki na Googlu uvrščeni čisto na vrhu, za vse drugo gradivo pa so v povprečju okrog 14. mesta.

V kratkem si želijo zapise za e-knjige konvertirati po modelu BIBFRAME 2.0.

Verjamejo, da je delo na minulem projektu zaradi pridobljenih znanj in izkušenj pomembno za nadaljnje projekte njihove knjižnice v zvezi s povezanimi podatki.

OTVORITVENO PREDAVANJE RESHME SAUJANI: DEKLETA, KI PROGRAMIRAJO

Reshma Saujani je leta 2012 ustanovila neprofitno organizacijo Girls Who Code (Dekleta, ki programirajo), saj je bil delež deklet v informacijskem izobraževanju nizek in je vsako leto padal. Še leta 1984 je bilo 37 % diplomantov na IT-fakultetah deklet, danes jih je le še 18 %. Hitro ji je uspelo v svoj izobraževalni proces vključiti 10.000 deklet. Vendar pa bodo do leta 2020 v ZDA potrebovali skoraj trikrat več informatikov, kot jih bo zagotovil njihov izobraževalni sistem, od tega pa bo le 3 % deklet. V klubih Girls Who Code, ki jih je trenutno 150, bodo do takrat predvidoma izobrazili milijon deklet. Že leta 2014 jih je končalo izobraževanje tri tisoč, od tega jih mnogo nadaljuje študij na fakultetah. Glavni nalogi sta spreminjanje stereotipa, da programiranje ni primerno za dekleta, in pomoč dekletom iz socialno ogroženih skupin. Izdajajo učbenike in druge knjige, ki dekletom pomagajo pri izobraževanju. Nekateri od klubov opravljajo svojo dejavnost tudi v prostorih knjižnic. Organizacijo pomagajo financirati tudi velikani na IT-področju: AOL, Google, Microsoft, AT&T in drugi. Ob tem se je dvajset vodilnih IT-podjetij zavezalo, da jamčijo zaposlitev dekletom, ki zaključijo izobraževanje.

UPORABNOST IN PRAKTIČNOST BIBFRAME-A

Linked Data Versus Basic Search Engine Optimization (Brian Rennick, Brigham Young University)

Univerzitetna knjižnica Univerze Brigham Young (Brigham Young University) je začela uporabljati storitev Library.Link Network (Zepheira in SirsiDynix) in tako preoblikovala več kot štiri milijone zapisov MARC v obliko BIBFRAME. Ob tem so spremljali število napotitev iz povezanega omrežja v njihov katalog. Približno istočasno se je začela ločena pobuda, ki je izpostavila zapise na osnovi tehnik optimizacije za iskalnike, kar omogoča primerjavo učinkovitosti dveh različnih pristopov. Optimizacija za iskalnike je zajemala izpostavljanje zemljevida strani, ureditev spletnih strani, prilagojenih za mobilne naprave za vsak zapis, obliko Dublin Core, dodano v HTML za prikaz

v orodju Zotero, dodane lokacijske koordinate. Rezultati iz mreže Library.Link Network so bili najprej (junija 2016) slabi, a so se začeli postopoma izboljševati in zdaj v 80 % dosegajo rezultate iz Googlovega iskalnika in osnovnega kataloga. V bodoče bo treba dodati ključnike (angl. *tags*) iz nabora shema.org, upoštevati Googlova priporočila, obogatiti katalog Linked Data in oceniti uporabnost storitve Library.Link Network.

Linked Data for Production (Philip E. Schreur, Stanford University)

Projekt Linked Data for Production (Povezani podatki za produkcijo) financira Mellon; osredotoča se na začetek prehoda tradicionalnih storitev na tiste, ki temeljijo na povezanih podatkih. Bibliografske podatke pridobijo pri družbi Casalini in jih prenesejo v Symphony. Ob nakupu gradiva dobavitelju plačajo samodejno prek EDI-standarda. Zapis MARC pretvorijo v obliko BIBFRAME 2.0, RDF obogatijo z dodatnimi podatki in spravijo v vektorsko bazo Blazegraph. V predkonverzijskem postopku se najprej obdela zapis MARC, nato se pripravita MARC in URI za normativni zapis. Zapis MARC se pretvori v MARCXML, nato se mu doda normativni URI, kar je vhod v konverter za BIBFRAME 2.0, ki po konverziji izvede še dopolnitve. Sledita usklajevanje in preoblikovanje podatkov za hranjenje v tridelni bazi podatkov. Podatki se za tem indeksirajo, pri čemer se s povpraševanji SPARQL v tridelni bazi preverjajo performance, indeksi pa se shranijo v iskalniku SOLR. Gradivo nato ponuja servis SearchWorks Discovery in tako je dostopno za uporabnike. Podatke o uporabi in iskanju zbirajo ter sproti objavljajo na spletu in jih analizirajo ter nato podatke o gradivu ponovno dopolnjujejo, da bi s tem izboljšali uporabnost gradiva. Proces skušajo čim bolj avtomatizirati in deliti z zainteresiranimi partnerji.

SHARE Virtual Discovery Environment in Linked Data (Tiziana Possemato, Casalini Libri)

Glede na knjižnice z različnimi sistemi, navadami in katalogizacijskimi standardi zajema prototip virtualnega raziskovalnega okolja za BIBFRAME procese analize, obogatitve, pretvorbe podatkov iz MARC21 v RDF in objavljanja teh podatkov. Druga faza tega projekta je zajemala usklajevanje in razdelitev različnih oblik iste entitete; obogatitev zapisov MARC z URI-ji, skupaj z razvojem postopkov določanja entitet in relacij; konverzijo, dobavo in upravljanje normativnih in bibliografskih podatkov v BIBFRAME, ob upoštevanju obdelav v knjižnici in pri dobavitelju zapisov; objavo prototipa troslojne platforme BIBFRAME. V projektu sodeluje 16 univerzitetnih knjižnic iz ZDA in Kanade. V prvi fazi projekta, ki je bila zaključena januarja 2017, je bilo konvertiranih 2.249.387 bibliografskih zapisov in 3.601.327 normativnih zapisov v BIBFRAME 1.0; le-ti so objavljeni v prvi verziji portala SHARE-VDE

(<http://www.share-vde.org>). V drugi fazi, ki je trajala do septembra 2017, so zapise vsake knjižnice pretvorili v BIBFRAME 2.0 in jih vrnili knjižnici, podatke pa so povezali po principu povezanih podatkov. Vsaka knjižnica uporablja komponente, ki jih želi (obogatitev zapisov MARC ali RDF z URI-ji, povezovanje zapisov, ontologije, URI-register, objava publikacij na portalu SHARE VDE). Pri povezanih podatkih uporabljajo URI-je, ki morajo biti uporabni na spletu in ob poizvedbi po URI prek RDF ali SPARQL se mora rezultat sam razrešiti, povezave pa morajo tvoriti povezave do drugih URI-jev. V teh procesih se uporablja cela vrsta tehnologij, kot so Apache Spark, Spring Batch, Scala, Postgray, Solr, Blazegraph, REST, Java in druge.

Okrogla miza o medknjižnični izposoji

Udeleženci so skupaj ocenili uporabnost orodij, ki se uporabljajo v medknjižnični izposoji:

Tabela 1: Ocena uporabnosti orodij v medknjižnični izposoji

	Okolje	Varnost	Cena	Name-stitev	Prepro-stost	Omejitve
Ariel	ni več podprto	slabo	srednje	slabo	srednje	slabo
Odyssey	možnost integracije	srednje	dobro	dobro	dobro	srednje
E-mail	Outlook, Google ...	slabo	dobro	dobro	dobro	slabo
Artice Exchange	OCLC (Worldshare, Tipasa)	dobro	dobro	dobro	dobro	srednje
Dropbox	v oblaku	dobro	dobro	dobro	dobro	dobro
Google docs	v oblaku	dobro	dobro	dobro	dobro	dobro
Rapid	Rapid ILL	dobro	dobro	dobro	dobro	srednje

Odpiranje odprtosti (Andrew French, Ex Libris, in Steve Meyer, University of Wisconsin-Madison)

Ex Libris v svojih produktih Alma, Primo in Summon, ki podpirajo REST API, daje velik poudarek možnosti povezovanja z drugimi sistemi v knjižnicah. Ugotavljajo, da je klicev različnih funkcij prek API v njihovem sistemu Alma že enako število, kot je internih klicev znotraj sistema, zato je to jasen znak, kako morajo biti knjižnični sistemi danes naravnani.

V knjižnici Univerze Wisconsin-Madison (University of Wisconsin-Madison) so realizirali svoj vmesnik za katalog na osnovi objavljenih podatkov o povezavi med sistemoma Alma in Primo prek API za sistem Alma, na osnovi česar so lahko eksperimentirali z dodatki h katalogu, ki so jih povezali s sistemom Alma. V povezanih podatkih imajo ločene podatke po pomembnosti, pri čemer je normativna

baza glavno izhodišče za povezane podatke. Celoten sistem knjižnice, poleg lokalnega kataloga in sistema Alma, tvorijo še VIAF in besednjaki Getty ter Wikidata in DBpedia.

FORUM KONGRESNE KNJIŽNICE O NOVOSTIH IN SPREMEMBAH BIBFRAME-A

Pet predavateljev iz Kongresne knjižnice, OCLC, Stanfordske univerze (Stanford University) in Zepheira je predstavilo napredek in novosti pri razvoju in implementaciji BIBFRAME-a.

Predstavnika Kongresne knjižnice sta bila Beacher Wiggins in Sally McCallum; govorila sta o drugem pilotnem projektu Kongresne knjižnice, ki se je zaključil konec julija 2017. Projekt je zajemal dve fazi: prekvalifikacijo in preusmeritev že sodelujočih katalogizatorjev ter usposabljanje novih sodelavcev.

Nova funkcionalnost tega projekta vključuje katalogizacijo redkega gradiva in se bolj osredotoča na nelatinsko gradivo.

Udeleženci so najprej kreirali bibliografski opis v BIBFRAME-u, nato pa zapis primerjali z zapisom, ki je bil konvertiran iz formata MARC (takih zapisov je 17 milijonov, 1,2 milijona enotnih stvarnih naslovov pa je bilo konvertiranih v "delo" (angl. *work*) BIBFRAME.

Zaradi povezave z LC/NAF, LCHS in TGM je dodajanje novih normativnih točk dostopa v sistem BIBFRAME onemogočeno.

Jean Godby (OCLC) je govorila o prizadevanjih, da bi OCLC-jevo "delo" (angl. *work*) uskladili z "delom", kot ga definira BIBFRAME. OCLC sledi podatkovnemu pristopu modeliranja s ciljem, da bi bili knjižnični podatki bolj strojno berljivi, kot so danes.

Predstavila je WorldCatov iskalnik kuharskih knjig, eksperimentalno aplikacijo, ki uporablja principe modela FRBR, in sicer tako da zbira bibliografske informacije nad nivojem pojavnih oblik (angl. *manifestation*). Zapisi so združeni v raziskovalno generirane množice del (angl. *works*), za katere informacije o avtorjih in delih pridobivajo iz bibliografskih in normativnih zapisov.

OCLC si prizadeva zbirati opise knjižničnih virov z namenom izboljšati povezavo med uporabniki in informacijami, ki jih iščejo, hkrati pa želi knjižničnemu delovanju zagotoviti oporo, ki jo pri uresničevanju tega cilja potrebuje. Njihova želja ni, da bi predlagali nove standarde, zato je njihovo delo na "delih" (angl. *works*) usklajeno z BIBFRAME-om.

Eric Miller (Zepheira) je predstavil Library.Link Network, s katerim so knjižnične podatke izpostavili na spletu v še večjem obsegu. Knjižnični katalogi niso samo odloženi na splet, ampak so se podatki dejansko zmožni povezovati na neomejeno mnogo novih načinov. Na osnovi Library.Link Network internetni arhivi omogočajo prosti dostop do e-knjig prek splošnih knjižnic.

Govoril je še o podatkovni neknjižnični platformi Data.World, ki ponuja sodobna podatkovna orodja in podatkovne množice za lokalne in primerjalne analize knjižnic.

Vizualizacija podatkov z D3.js (Berika S. Williams)

Vizualizacija se v knjižničarstvu uporablja za predstavitev in uporabo podatkov, kot so podatki o zbirkah, članih, referenčnih transakcijah, statusih izposoje in medknjižnični izposoji ter spletni podatki itd. Vizualizacija teh podatkov je veliko učinkovitejša od tabelarnega prikaza. D3.js (Data-Driven Documents) je knjižnica javascript za kreiranje dinamičnih interaktivnih podatkovnih vizualizacij v spletnih brskalnikih, ki omogoča velik nadzor nad končnim rezultatom. D3 na osnovi pripravljenih funkcij v javascriptu kreira SVG-objekte, jih oblikuje (tudi s CSS) ter doda prehode in dinamične efekte. Podatki so lahko različnih oblik (CSV, JSON, geoJSON itd.), v javascriptu lahko tudi pripravimo funkcije za branje drugih formatov. Priporočljivo je najprej izdelati preprost prototip in v njem preveriti podatke, ki jih je treba najprej prečistiti (urediti je treba tipe podatkov, imena stolpcev, formate datotek in vrednosti podatkov). Preudarno je treba izbrati vrsto vizualizacije, izbira je velika, in si pomagati s primeri in različnimi vmesniki za realizacijo vizualizacije, npr.: <https://bl.ocks.org/mbostock>, <http://nvd3.org/>, <http://rawgraphs.io/>.

Migracija metapodatkov (Maggie Dickson, Duke University; Gretchen Gueguen, Digital Public Library of America – DPLA)

Na Univerzi Duke (Duke University) so se odločili 22 let staro zbirko digitalnih vsebin prenesti v nov repozitorij Hydra Stack. V zvezi s tem so preuredili pripadajoče metapodatke: 117 MB CSV-datotek in več kot 2 milijona zapisov. Opravili so analizo podatkov po njihovi vrsti, analizirali so prisotnost posameznih polj metapodatkov v zapisih in doslednost uporabe polj glede na vrsto gradiva ter pregledali tipe podatkov, besedišča, uporabo prostih vrednosti. Pomagali so si z orodjem Google Sheets in bili zelo zadovoljni, medtem ko so vse spremembe dokumentirali v Google Docs, izvajali pa so jih z orodjema OpenRefine in TextWrangler. Za datumske in časovne vrednosti so uporabljali EDTF (Extended Date Time Format, ki ga je pripravila Library of Congress v sodelovanju z bibliografsko skupnostjo, temelji pa na standardu ISO 8601), ki omogoča vnos nepopolnih datumov in obdobj.

Podatke so sinhronizirali tudi z arhivskim identifikatorjem EADID in s permanentno povezavo do repozitorija.

DPLA redno prenaša metapodatke prek vozlišč iz partnerskih knjižnic in vzdržuje povezave do gradiva v partnerskih knjižnicah. Začeli so leta 2013 z 2 milijonoma zapisov, zdaj pa jih imajo že 16 milijonov. Njihovi partnerji imajo 9 različnih metapodatkovnih shem, pri prenosu uporabljajo protokola OAI PMH/XML in API/JSON ter direktni prenos XML-datotek. Proces nalaganja partnerjevih podatkov ima več faz. Najprej skupno pregledajo podatke, partner pa jih po potrebi dopolnjuje. Nato DPLA obogati podatke, dokler jih kontrola kvalitete metapodatkov ne odobri. Sledi nalaganje podatkov na testni portal, kjer podatke pregledujejo, dokler niso pripravljeni za prenos v pravo okolje. Za pregled in dopolnjevanje uporabljajo OpenRefine in XMLStarlet. Prikaze, poročila in statistike oblikujejo v orodju Kibana. Kvaliteto zapisov izboljšujejo z mešanim pristopom od zgoraj navzdol in od temeljev navzgor. Naučili so se, da nenehne spremembe niso nujno slabe, da so dobra orodja nepogrešljiva in da konsistenco podatkov zagotavlja mešanica človeškega prilagajanja in programskih pristopov.

OCLC – izmenjava dokumentov (Katie Birch, Jennifer Corsi, Erin Duncan, Tony Melvyn)

Programski paket ILLiad za podporo medknjižnični izposoji, ki ga upravlja OCLC, ima zelo veliko uporabnikov, vendar se je OCLC odločil za novo generacijo orodja za medknjižnično izposajo. To je Tipasa, prvi tovrstni sistem, ki deluje v oblaku, tako da knjižnica ne potrebuje nameščanja in vzdrževanja programske opreme. Prijava knjižničarjev in uporabnikov je tako preprostejša in dosegljiva od koder koli. Tudi dostop do posredovanih dokumentov je preprostejši. Zato OCLC poziva uporabnike ILLiad, naj čim prej presedlajo na Tipasa in izkoristijo njene prednosti. Organizirali so skupnost za ta prehod, v kateri člani organizirano rešujejo probleme prehoda in lahko dobijo potrebno pomoč. Pričakujejo, da bodo v dveh letih vsi uporabniki ILLiad prešli na uporabo programske opreme Tipasa.

POVEČANJE BRALNOSTI SKOZI RAZLIČNOST

O delu v založništvu, vpletenosti cenzure in trženju različnih knjig so se pogovarjali: pri založbi Soho Press zaposlena Juliet Grames, knjižničarka Robin Bradford ter Jamie LaRue, direktor Oddelka za intelektualno svobodo (ALA Office for Intellectual Freedom) in Fundacije za svobodo branja (Freedom to Read Foundation), ki delujeta pod okriljem Ameriškega združenja knjižničarjev.

Prva je govorila Juliet Grames, ki je opozorila na težnjo založnikov po zmanjševanju raznolikosti avtorjev. Razliko med knjižničarji in založniki je opisala takole: "Knjižničarji razmišljajo o ljudeh in jim skušajo najti knjige, ki bodo zadostile njihovim potrebam, založniki pa ne razmišljajo o branju, pač pa razmišljajo o knjigah, ki jim iščejo bralce."

Kot belopolta, nehendikepirana ženska, ki se je šolala na elitni zasebni univerzi, se je predstavila kot enaka 90 % urednikov, zaposlenih v založništvu, ki sprejemajo odločitve o tem, ali bodo knjigo izdali in jo ponudili bralcem. Opozarja, da sta v založništvu močno prisoten nepotizem in zaposlovanje na podlagi ustnega priporočila, v New Yorku, kjer je veliko služb s področja založništva, pa so stroški življenja visoki. Govornica se torej sprašuje, ali je pomanjkanje raznolike literature posledica neraznolikega kadra znotraj založništva. Povedala je, da založniki pogosto raje objavljajo knjige o temnopoltih ljudeh, ki so jih napisali belopolti, in s tem Afroameričanom sploh ne dajo možnosti, da bi povedali svoje zgodbe. Ne verjame, da se knjige drugačnih avtorjev ne bi prodajale. Razlog za to je verjetno v tem, da založniki dajejo prednost knjigam, za katere verjamejo, da bodo prinesle dobiček. To percepcijo založnikov pa lahko spremenijo ravno knjižničarji, ki so pomembna vez med knjigami in potencialnimi bralci.

Knjižničarka Robin Bradford je povedala: "Drugačne knjige niso za drugačne ljudi, drugačne knjige so za vsakogar."

Splošne knjižnice v Ameriki zahtevajo profesionalno recenzijo knjige, da jo uvrstijo v svojo zbirko. Bradfordova v tem vidi težavo, saj je večina recenzentov knjig belopolnih, mnogo knjig pa sploh nima recenzij, zato knjižnične zbirke izgubljajo svojo raznovrstnost. Pogosto so knjige, ki izhajajo v samozaložbi, zmotno označene kot manj kakovostne in se zato redko znajdejo na knjižnični polici. Zaveda se, da imajo knjižničarji poleg gradnje knjižnične zbirke še mnogo drugih nalog v knjižnici, zato kot eno izmed rešitev za bolj raznolike knjižnične zbirke predlaga uporabo Twitterja. Prek njega so lahko knjižničarji v stiku z avtorji in njihovimi trenutnimi projekti.

Tudi James LaRue si želi, da bi več priložnosti dobili avtorji, ki izdajajo svoja dela v samozaložbi. Priporočal je povezovanje z lokalno skupnostjo, z namenom povezati knjige z ljudmi in narediti dober nabavni načrt. Uporabnikom bi lahko omogočili soustvarjanje zbirke tako, da bi po elektronski pošti pošiljali predloge za nabavo knjig, s tem pa bi bralcem pomagali poiskati knjige, ki jih zanimajo.

Natančno merjenje dostopov do datotek repozitorijev institucij

Raziskovalci Univerze Montana (University of Montana), OCLC, Univerze New Mexico (University of New Mexico) in

Združenja raziskovalnih knjižnic (Association of Research Libraries) so razvili novo spletno storitev za merjenje dostopov do vsebin v repozitorijih institucij. Storitve se imenuje RAMP (Repository Analytics and Metrics Portal) in predstavlja pomembno izboljšavo za spletno analitiko. Raziskovalci so pokazali, da orodja, kot je npr. Google Analytics, tipično podcenjujejo dostop do vsebin, ker so prirejena zgolj za dostop do XML-datotek. Po drugi strani analitika dnevniških datotek zaradi prometa robotov ni realna. V Evropi je že nekaj podobnih projektov: IRUS v Veliki Britaniji, Open Access statistics v Nemčiji, SURE na Nizozemskem in projekt Evropske unije OpenAIRE. Pri merjenju je treba ločiti dostope do pomožnih strani in dostope do povzetkov vsebin od neposrednih dostopov do vsebin repozitorijev, meriti pa je treba le človeške dostope. V projektu si pomagajo z Google Search Console, Google Analytics, SOLR in DSpace, upoštevali pa so zgolj iskanja z Googlovima brskalnikoma, iskanja z drugimi brskalniki (Bing, Yahoo ...) so zanemarili. RAMP se je izkazal, če roboti niso bili zlonamerni. RAMP temelji na Googlovih storitvah in s tem zagotavlja predvidljivo metriko in terminologijo. Je dosegljiv in brezplačen.

Viri

- ALA, 2017. *ALA Annual Chicago: Conference & Exhibition, June 22–27, 2017*. [online] Dostopno na: <http://2017.alaannual.org/> [27. 7. 2017].
- Moorman, R., 2017. *Library of Congress BIBFRAME Update Forum: 2017 Annual Conference*. [online] *ALCTS News*. Dostopno na: <https://alcts.ala.org/news/2017/ac-bibframe-update-forum/> [25. 3. 2019].
- Sendaula, S., 2017. *Growing Readership Through Diversity: ALA Annual 2017*. [online] *Library Journal*. Dostopno na: <https://www.libraryjournal.com/?detailStory=growing-readership-through-diversity-ala-annual-2017> [25. 3. 2019].
- West, W., 2017. *Cataloging & Metadata for the Web: Meeting the User Where They Are: 2017 Annual Conference*. [online] *ALCTS News*. Dostopno na: <https://alcts.ala.org/news/2017/ac-cataloging-metadata-for-the-web/> [25. 3. 2019].

Miroslav Kolarič, Nevenka Zupančič